

Innst. S. nr. 207

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument nr. 12:21 (1999-2000)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag fra Carl I. Hagen om ny § 110 e i Grunn- loven. (Grunnlovssikre opparbeidede trygde- og pensjonsrettigheter)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Ovennevnte grunnlovsforslag, som er fremmet av representanten Carl I. Hagen, innebærer at opparbeidede trygde- og pensjonsrettigheter blir sikret ved særskilt bestemmelse i Grunnloven.

Forslagsstilleren viser til at det fra tid til annen dukker opp en debatt om hvorvidt opparbeidede rettigheter i folketrygdsystemet egentlig er til å stole på eller om Stortinget kan endre folketrygdloven slik at verdien av opptjente folketrygdpoeng blir redusert eller ytelsene på andre måter kan reduseres. Det er, ifølge forslagsstilleren, flere som har hevdet at Grunnlovens bestemmelse i § 97 om at lover ikke må gis tilbakevirkende kraft vil være en hindring for at Stortinget kan endre folketrygdloven slik at ytelser eller forventede ytelser blir redusert. Dette er et syn som forslagsstilleren deler. Andre hevder imidlertid at rettigheter som følger av folketrygdloven ikke er vernet mot ny lovgivning gjennom Grunnloven § 97. Forslagsstilleren viser til at Regjeringen hevder at for slike rettigheter som er et resultat av brede samfunnspolitiske prioriteringer, må Grunnloven § 75 bokstav a om at det tilligger Stortinget å gi og oppheve lover, gjelde uten den begrensning som følger av Grunnloven § 97.

Når det hevdes at Stortinget når som helst gjennom endring i folketrygdloven kan redusere de løpende pensjoner og fjerne folketrygdpoeng og derved tilleggs-pensjoner som folk baserer sin pensjonisttilværelse på, er det et sterkt behov for å grunnlovssikre alle opparbeidede trygde- og pensjonsrettigheter.

Forslagsstilleren viser til at Fremskrittspartiet alltid har ment at opparbeidede rettigheter etter folketrygdloven er beskyttet av Grunnloven. Fremskrittspartiet kan vanskelig tro at Stortinget har ment at rettigheter i henhold til folketrygdloven ikke skulle omfattes av det vern Grunnloven § 97 og § 105 gir. Når flere har inntatt et standpunkt som etter Fremskrittspartiets mening neppe er i samsvar med Stortingets vilje, er det nødvendig for Stortinget å slå grunnlovsvernet fast gjennom en ny bestemmelse i Grunnloven.

Forslagsstilleren anfører at Fremskrittspartiet er klar over at det foreligger avgjørelser fra Høyesterett i disse spørsmål, men anser ikke disse å være klare og gode nok.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Ny § 110 e skal lyde:

Det paaligger Statens Myndigheter at respektere og sikre opparbeidede Trygde- og Pensjonsrettigheter."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Berit Brørby, Kjell Engebretsen og Jørgen Kosmo, fra Høyre, André Dahl og Martin Engeset, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og Henrik Rød, fra Sosialistisk Venstreparti, Siri Hall Arnøy og lederen Ågot Valle, og fra Kristelig Folkeparti, Modulf Aukan, viser til at opparbeidede trygde- og pensjonsrettigheter ikke er noen entydig størrelse. Dersom det skulle være aktuelt å gi trygde- og pensjonsrettigheter vern utover det vern som følger av Grunnloven §§ 97 og 105, vil det derfor være nødvendig å foreta en å presisering av hvilke rettskrav en grunnlovsbestemmelse skal beskytte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk

Venstreparti og Kristelig Folkeparti, konstaterer at Høyesterett i sin praksis har lagt avgjørende vekt på hvorvidt en lovendring gir tilbakevirkende virkning som fremtrer som klart urimelig eller urettferdig og om Stortingets økonomiske handlefrihet og behovet for å kunne foreta omprioriteringer innenfor trygdesystemet, opprettholdes.

Flertallet har videre merket seg at Pensjonskomisjonen i sin utredning har reist en rekke problemstillinger i tilknytning til vern av opptjente rettigheter i en reformert folketrygd.

Flertallet forutsetter at spørsmålet om en utdyping og presisering av vernet blir vurdert i forbindelse med oppfølgingen av Pensjonskomisjonens utredning. Flertallet finner ikke å kunne støtte det fremlagte forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslaget og den begrunnelse som er gitt der. Disse medlemmer er av den oppfatning at det pålegger staten et spesielt ansvar å sikre utbetaling av fremtidige pensjoner til borgerne, slik at den usik-

kerhet som i dag råder kan fjernes. Borgerne må få trygghet for at opparbeidede trygde- og pensjonsrettigheter er sikret. Da må det fra Stortingets side gjøres enkelte endringer som hittil ikke er foretatt. Disse medlemmer vil derfor anbefale at forslaget bifalles.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Dokument nr. 12:21 (1999-2000) - forslag fra Carl I. Hagen om ny § 110 e i Grunnloven - bifalles.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 12:21 (1999-2000) - forslag fra Carl I. Hagen om ny § 110 e i Grunnloven. (Grunnlovssikre opparbeidede trygde- og pensjonsrettigheter) - bifalles ikke.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 27. mai 2004

Ågot Valle
leder

Berit Brørby
ordfører